

KULT*

budte v obraze

ZÁŘÍ 2022 * 257 * VINAŘSTVÍ A VINOBRANÍ

Angličtina – němčina – francouzština – italština – španělština – ruština. Odpolední a večerní kurzy, skupinové i individuální.

**Od září se na vás těšíme na nové adrese:
Kounicova 16 (vedle sportovní haly Stadion)**

tel.: 731 507 377 | sjs-brno@sjs-brno.cz
www.sjs-brno.cz

4 ROZHOVOR

Brno je můj domov

Dobám, kdy Michala Isteníka znali především fanoušci Městského divadla Brno, odzvonilo.

8 VINOBRANÍ

Vyrazte v září na vinobraní

Vino, zpěv a dobrá nálada. Podzim je doba sklizně bílého a červeného vína nebo kvasícího se burčáku.

18 FILMY

Arvéd

Život okultisty Jiřího Arvéda Smíchovského je opředený mnoha pověstmi a přímo si říká o filmové zpracování.

19 HUDBA

Ať si každý dělá, co uzná za vhodné

Nedávno vydala nové album Láskověty, hraje ve filmech i na divadle, dabuje, stará se o své syny. Lucie Vondráčková toho stíhá skutečně mnoho.

26 OSOBNOST

Ráda své úkoly dokončuji

Zkušená politička Jaromíra Vítková je už šest let členkou Senátu.

28 KULTOVNÍ

Emil Zátopek

O tom, s jakou námahou běží, vypovídaly jeho bolestivé grimasy, pro které se mu přezdívalo „Emil Hrozný“.

Rozdílnost je bezva

Na sociálních sítích běžně narážím na netolerantní názory někoho na někoho jiného. Jednomu vadí na druhém třeba to, že je vegan či vegetarián. Nejčastěji se však komentují aktuální události u nás i ve světě. Dotyční nemají rádi fialovou, nebo naopak fandí fialkám.

Takové chování mi vadí, zejména pokud jsou útoky namířeny na podstatu daného jedince, na jeho niterné postoje. Copak jakmile někdo neje maso, je méněcenný, divný, a proto jej nebudu mít rád? V mládí jsem se střihal úplně dohola. Udělal jsem to jen tak, nic jsem tím nesledoval, rozhodně jsem se nehlásil ke skinheadům. Reakce okolí byla zvláštní a někdy hraničila s tím, co jsem napsal výše.

Útočné chování přitom vychází z nepřijímaní změn a rozdílností. Problém není ve vysíláči, ale v přijímači. Nejlepším příkladem je klasické rádio, které když naladí určitou frekvenci, nedokáže vysílat v čisté kvalitě bez šumu. Nenaladí se. Proto jsem si položil otázku: Proč nám různosti a rozdílnosti tolik vadí? Proč potřebujeme za každou cenu obhajovat svou pravdu? Kde je dáno, že názory, které jsme převzali od našich rodičů a předků, případně které přebíráme ze současného společenského uspořádání, jsou správné?

Přiznám se, že i já s tím mám občas problém. Přijímat nové, neznámé situace je pro mě obtížné. Proč tomu tak je? Proč jsou lidé takto

nastavení? Představte si, že byste žili ve světě, ve kterém by po ulici jezdila auta výhradně jedné značky a jednoho typu, v rádiu by hrála stále dokola ta samá píseň a navštívit byste mohli jen jedno divadlo, ve kterém by dávali pouze jednu hru. Libil by se vám takový svět?

I víno, kterému věnujeme toto číslo, má nespočet odrůd. Nepijeme pouze jeden druh bílého. A co takový Emil Zátopek (str. 28), natolik odlišný ve svém přístupu k tréninkové přípravě a ke stravování? Byl to olympijský vítěz. Dosáhl by podobných úspěchů, kdyby nebyl JINÝ?

Nebojte se být rozdílní a rozdíly, které vás nenechávají v klidu, se snažte rozpustit v sobě. Jedině tak budete výjimeční. Různost a rozdílnost je krásná a obohacující.

* Radek Holík

Brno je můj domov, a tak to taky zůstane

Dobám, kdy Michala Isteníka znali především fanoušci Městského divadla Brno, odzvonilo. V posledních pár letech jde i v televizi a ve filmu z role do role. *MOST!*, *Havel*, *Kukačky*, nejnověji *Kdyby radši hořelo*. Následující rozhovor však mimo jiné svědčí o tom, že úspěch mu do hlavy určitě nestoupl.

Jste držitelem Ceny Alfréda Radoka i Ceny Thálie, v Brně je vaše jméno pojmem, v Městském divadle už hrajete skoro patnáct let. Celorepublikovou proslulost jste však získal až docela nedávno díky roli v televizním seriálu *MOST!* a několika dalších. Věřil jste, že vaše chvíle přijde, nebo jste to příliš neřešil?

Já jsem to neřešil. Bral jsem to tak, že jsem prostě divadelní herec, a to jsem se snažil dělat co nejlépe. Měl jsem spoustu krásných rolí v Městském divadle Brno, v BuranTeatru, hrál jsem Oblomova v Divadle v Dlouhé. Opravdu jsem si nestěžoval, měl jsem práce nad hlavu a před kameru jsem se nijak netlačil.

V červnu vstoupil do kin snímek *Kdyby radši hořelo*, který měl premiéru na Berlinale a sklídl převážně pozitivní kritiky, což u českých filmů zdaleka není pravidlem. Vy jste v něm ztvárnil hlavní roli. Berete jej jako další pomyslný kariérní zlom?

V jistém ohledu asi ano. Byla to moje první hlavní filmová role a pevně věřím, že ne poslední. Natáčení mě hrozně bavilo a s výsledkem jsem spokojený. Na Berlinale jsem byl na celý ten náš film opravdu pyšný!

Můžete nám prozradit něco o dalších filmových a televizních projektech, v nichž se objevíte?

Právě jsem dotočil seriál *Pálava – život zalitý sluncem*, který poběží koncem srpna na Primě, točím také druhou řadu seriálu *Kukačky* a současně podle nádherného scénáře film *Zahradníkův rok* s Oldřichem Kaiserem v hlavní roli, režie Jiří Havelka. Nádherná setkání. Do konce roku mě pak čeká projekt na Slovensku, ale k tomu ještě nebudu nic prozrazovat. Nenudím se (*smích*).

V návaznosti na *MOST!* a *Kdyby radši hořelo*, respektive na vaše postavy v nich, se nabízí otázka, kde leží hranice mezi sympatickou bodrostí a obyčejným buranstvím. Jak to vnímáte vy?

Vzhledem k tomu, že jsem spoluzakládal BuranTeatr, asi bych neměl o buranství mluvit nijak pejorativně (*smích*). Ale samozřejmě už v samotném slově „buran“ je něco negativního. Asi v sobě skrývá nějakou neomalenost, možná i určitou nevychovanost.

Kdyby radši hořelo se hodně točí kolem nebezpečí dezinformací. Bojíte se jich?

O dezinformacích se teď hodně mluví, jako by to byla nějaká novinka. Byly tu ale přece vždycky. Už staří kronikáři je používali, a hojně. Propaganda používaná všemi režimy dvacátého století také nebyla nic jiného. Dnes máme mraky informací a možností různých zdrojů, takže opravdu nechápu, jak se můžou uchytit v něčí myslí zprávy o chemtrails nebo o tom, že Země je placatá a za Antarktidou existují další kontinenty plné hojnosti... Ale dobrý, je sice děsivé, že ti lidé mají volební právo, ale takovou vírou nikomu nijak zásadně neublíží. Strašně nebezpečné jsou ovšem dezinformace vládních aparátů či představitelů nebo dezinformace, které rozdělují a radikalizují společnost.

Na prknech Městského divadla Brno účinkujete mimo jiné v adaptaci legendárních Světáků. U sledování kterých komedií se nejvíce smějete?

Miluji *Světáky*, na které se ale nějaký čas nepodívám, abych nepropadl depresi, že to na divadle hraju blbě (*smích*). Zbožňuji staré Formanovy filmy, Papouškovy filmy a pak samozřejmě takovou tu svěrákovsko-smoljakovskou klasiku. *Vesnička*, *Nejistá sezóna*, *Trhák*, *Jáchyme, hoď ho do stroje!* atp.

Na jaké nové inscenace se momentálně připravujete?

Probíhají přípravy na inscenaci *Fichtl*, kde budeme hrát s Pavlem Liškou kluky, kteří dospívají v osmdesátých letech a netouží po ničem jiném než pořídít si fichtla. Touží po něm i víc než po prvním polibku na klepači uprostřed sídláku. Premiéru plánujeme na jaro 2023. Jinak bych rád měl divadelní pauzu, mám na repertoáru hodně rolí a chtěl bych si od zkoušení odpočinout.

Existujete možnost, že byste v budoucnu přestoupil do některého z pražských divadel?

Nikdy neříkej nikdy, takže neřeknu nic, co by mi pak bylo možné otlouct o hlavu. Nebráním se tomu, že bych někdy v budoucnu v nějakém pražském divadle v případě zajímavé nabídky hostoval, ale opravdu jsem bytostně přesvědčen, že Brno je můj domov, a tak to taky zůstane. Stěhování do Čech určitě neplánuji. Cítím se být Moravákem. A to přesto, že jsem rodák z Nového Strašecí ve středních Čechách.

Toto číslo KULTu se hodně věnuje vínu a vinařství. Jaký je váš vztah k tomuto nápoji?

Velice vřelý. Miluji dobré víno a strašně rád ochutnávám nová vinařství a rád poslouchám, když mi někdo o víně vykládá. Nemám jazyk ještě tak zmlsaný, abych rozpoznal odrůdy, ale intenzivně na tom pracuji (smích).

Řada lidí si dodnes spojuje hereckou profesi s bohémstvím, divokými večírky a řekněme alternativním způsobem života. Váš případ to ale úplně není, že?

Taky jsem byl mladej a po každém představení jsem vylézal v klubu, protože jsem měl pocit, že když jeden večer vynechám, nějaký dobrý večírek mi uteče. Dnes se tomu směju. Stejně jako tenkrát já tam dnes se stejným pocitem sedí naši mladí a myslím, že je to tak v pořádku. Já si rád zajdu na dobré pivo, ale vypiju dvě tři a jdu domů. Nejvíce volného času trávím doma se svou rodinou. Bujaré noční večírky jsou u mě opravdu spíš výjimečné. Raději si otevřu láhev dobrého vinka doma se ženou.

Je pro vás důležité střežit si soukromí?

Velmi. Ubývá ho, a proto si ho vážím.

Příští rok oslavíte čtyřicáté narozeniny. Napadne vás někdy, kam by se váš život ubíral, kdyby vaši slušně rozjetou fotbalovou kariéru nezastavilo zranění?

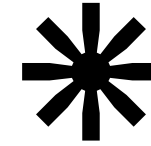
Já takhle nepřemýšlím. Možná kdybych měl pocit, že je můj život nenaplněný... Jenže já jsem šťastný, mám skvělou rodinu, báječné přátele a v práci se mi daří. Tříkrát zaklepat, prosím.

* Ivo Michalík

* Autoři fotografií: Tino Kratochvíl
a Nikol Wetterová

Michal Isteník (* 1983) je divadelní i filmový herec a bývalý hráč fotbalového SK Kladno. V několika brněnských divadlech hrál už během studií na JAMU, spoluzakládal Buran-Teatr, od 1. května 2008 je členem činoherního souboru Městského divadla Brno. Aktuálně zde vystupuje například v inscenacích *Splášené nůžky*, *Osmýčky* nebo *Světáci*.

Předplatte si magazín KULT* a získejte exkluzivní tričko s novým logem

11x ročně přímo do vaší poštovní schránky
+ další výhody

objednávejte na kult.cz

Ze všech nových předplatitelů vylosujeme 10 výherců, kteří získají tričko s novým logem KULT*. Jména výherců zveřejníme 5. 12. 2022 na web stránkách kult.cz.

KULT*

Vyrazte v září na vinobraní

Víno, zpěv a dobrá nálada. Podzim je doba sklizně bílého a červeného vína nebo kvasícího se burčáku. Jih Moravy má pro turisty nachystané ochutnávky všech těchto nápojů přímo od místních vinařů. Které vinné sklepy stojí za to v tomto období navštívit? A která lokalita je pro strávení prodlouženého víkendy nejlepší?

Ve čtvrtek 1. září děti opět usedají do školních lavic a v Zaječí ve Vinařství U Kapličky proběhne ochutnávka několika druhů burčáku. Během degustace mohou zájemci ochutnat uzeniny a sýry od místních výrobců. Kvasící alkoholický nápoj je pro hosty dostupný na konci léta až do konce podzimu.

Na začátku září se otevřou sklepy ve Velkých Pavlovicích. Na ochutnávku až pěti vzorků moravských vín mohou návštěvníci dorazit každý den, a to vždy od 18 do 21 hodin. Vinné sklípky budou turistům dostupné až do konce října.

Pro nadšence do pěší chůze proběhne v sobotu 3. září Putování za burčákem po Modrých Horách. Turisté se v kraji vína pokochají stezkou vedoucí přes Velké Pavlovice, Němčičky, Bořetice, Kobyly a Vrbice. Příjemná procházka na čerstvém vzduchu mezi vinnými sklepy začíná už v 9 hodin ráno.

Malé podzemní vinobraní ve Valtickém Podzemí v pátek a v sobotu (9. a 10. září) připravuje pro hosty pestrý program doplněný cimbálovou muzikou, koštem burčáku a místních specialit z Valtického Podzemí. Valtické vinobraní nabídne možnost navracení se do 18. století. V sobotu se mohou zájemci vyfotografovat s rokokovou šlechtou nebo si zkrátit čas oblíbenou dobovou venkovní hrou.

V Mikulově se již 75. rokem koná Pálavské vinobraní. Návštěvníci akce mají druhý zářijový víkend možnost ochutnat vybrané kulinářské lahůdky, okošťovat vynikající víno a pobavit se doprovodným programem.

V sobotu 10. září nabízí bohatý kulturní program Lednické vinobraní & Dýňobraní & Gulášfest. Akce „3 v 1“ slibuje návštěvníkům gurmánský zážitek v podobě českých specialit a popíjení výborných moravských vín s celodenním programem pro celou rodinu.

Předposlední zářijovou sobotu, tj. 24. září, proběhne už 11. Drnholecké vinobraní. Degustaci burčáku hostům příjemní historický průvod s knížetem a kněžnou, který půjde z náměstí k hospodáři a kolem všech zúčastněných otevřených sklepů.

Na přelomu září a října obec Hustopeče pořádá Burčákové slavnosti 2022. Součástí akce, jež se uskuteční od čtvrtka 29. září až do soboty 1. října, je ochutnávka burčáku s purkmistrem a koňšou města či jarmark. V rámci doprovodného programu letos vystoupí česko-polská zpěvačka Ewa Farna nebo slovenská hudební skupina Tublatanka. Pro děti je přichystaný historický kolotoč a ukázky historických vozů s několika druhy zvířectva.

* Kristýna Komárková

Festival Skolíme Koliště láká na běhání i rodinný program

Atraktivní běžecká trať, pomoc lidem v krizových životních situacích, aktivity pro děti a koncerty pro celou rodinu. Tak bude vypadat 2. ročník běžeckého festivalu Skolíme Koliště, který se uskuteční 10. září v parku Koliště a okolí. Kromě závodů pro všechny věkové kategorie se můžete těšit také na kapelu Kašpárek v rohliku, patrona akce Bolka Polívku a na mnohem víc.

Skolíme Koliště 2022

Park Koliště, Brno, 10. 9. 2022, 12:00

www.skolimekoliste.cz

Káznice 250 ukáže historii i budoucnost bývalého vězení

V létě uplynulo 250 let od položení základního stavebního kamene káznice v brněnských Zábřovicích. Její historii i budoucnost představí akce Káznice 250, která je součástí festivalu Faktor K. Akce se uskuteční přímo v káznici 6. října 2022 od 16:00 a potrvá dvě hodiny. Bohatý program je pro návštěvníky po předchozí rezervaci zdarma. Více informací naleznete na webu Kreativnibrno.cz.

Káznice 250

Bratislavská 249 / 68, Brno, 6. 10. 2022, 16:00-18:00

Kreativnibrno.cz

Christian Scott či Marcus Miller. JazzFestBrno pokračuje

Marcus Miller, Lizz Wright, Chris Thile, Snarky Puppy nebo Jacob Collier. Podzimní ozvěny Echoes of JazzFestBrno budou letos silnější než kdy dřív. Příznivci progresivního jazzu by si v dířích měli zakroužkovat datum 14. září. To do Divadla Husa na provázku zavítá hudební experimentátor, trumpetista Christian Scott, vystupující pod uměleckým jménem Chief Xian aTunde Adjuah.

Echoes of JazzFestBrno 2022

Brno, 14. 9. – 4. 11. 2022, 19:30

www.jazzfestbrno.cz

EKORALLY Boskovice 2022

V sobotu 17. září 2022 se ve Westernovém městečku Boskovice koná již 5. elektrowesternový sraz. Sejdou se zde fanoušci elektromobility a budou si vyměňovat své zkušenosti. Který elektromobil je ten nejlepší, jaký typ fotovoltaické elektrárny ho nejlépe nabije, které tepelné čerpadlo je to nejušpornější. Nebude chybět ani spousta tipů, jak snížit výši faktur za energie. Hlavní letošní novinkou je však EKORALLY – závod všech vozidel, které splňují podmínky silničního provozu. Hlavním parametrem hodnocení je ekonomie a ekologie provozu.

EKORALLY Boskovice 2022

17. září 2022, Westernové městečko Boskovice

www.ekorally.cz

Víte, jak správně skladovat víno?

Patříte mezi milovníky kvalitních vín? Pak jste určitě přemýšleli nad tím, jak víno správně skladovat, aby si uchovalo nezaměnitelnou chuť a aroma i v budoucnu. Na následujících řádcích se dozvíte, jak si zařídit domácí vinotéku, která bude přetékat archivními skvosty i nesmrtelnou klasikou od vyhlášených vinařů.

Na začátku je dobré si uvědomit, že ne všechna vína jsou k archivaci vhodná. Bílá vína běžně dostupná na volném trhu se doporučuje vypít 2 až 3 roky od data výroby. Jedná se o jakostní a kabinetní vína. Výběry z bobulí, slámová vína či pozdní sběr vypijte do 3 až 6 let.

Víno bílé zraje oproti červenému rychleji, tudíž je zapotřebí ho i dříve vypít. Červené víno spěje s věkem. Vlivem stáří se změkčuje tríslovina a alkohol tím pádem získává sametový nádech, který při loknutí příjemně hladí na jazyku.

Délka zrání není to jediné, co by vás při správném skladování vína mělo zajímat. Zabývejte se prostředím a teplotou. Obecně platí, že víno při vyšší teplotě zraje rychleji. Abyste proces zpomalili, doporučuje se teplotu v místnosti nebo domácí vinotéce vychladit na 8 až 11 °C. Teplota ovzduší by za žádnou cenu neměla kolísat. U nízké se sráží vinný kámen a barvivo obsažené v červeném víně. U teploty příliš vysoké dochází ke znehodnocení vína. Klíčem k úspěšné archivaci je stabilní prostředí bez markantních teplotních rozdílů.

Domácí vinotéku umístíte do nejtemnější části domu s vlhkostí vzduchu mezi 60 a 70 %. Ideální variantou je zainvestovat a postavit si vinný sklípek pod zemí. Pokud ale nemáte potřebné prostory nebo dost peněz, stačí klimatizovaná skříň na víno. Do menší chlazené vitríny se vejde 10 až 50 lahví a pohybuje se v cenové relaci okolo 6 000 korun.

Lahve s oblíbeným alkoholem uložte ve vodorovné poloze, aby byla korková zátka stále v kontaktu s vínem a nevyschla. S uskladněným vínem v žádném případě nemanipulujte, protože tekutinně nadbytečný pohyb nesvědčí.

A jaká vína stojí za to zarchivovat? K delšímu uskladnění se hodí ta s vyšším procentem alkoholu, nad 12 %. Důležitým faktorem je obsah volné kyseliny siřičité, jež chrání alkohol před oxidací. Konkrétně se jedná o odrůdy ryzlinku rýnského

a vlašského, Sauvignon, Chardonnay či Rulandské bílé a šedé. Červená vína vhodná k archivaci jsou Rulandské modré, Cabernet Sauvignon, Merlot a Zweigeltrebe.

Zato velice oblíbenou odrůdu Müller Thurgau a Veltlínské červené rané kvůli jejich rychlému zrání vypijte raději dříve. Lahev dobrého vína se doma každopádně nikdy neztratí.

** Kristýna Komárková*

Brněnské vinohrady

Pěstování vinné révy na Moravě je dle pramenů doloženo již ve 3. století našeho letopočtu, kdy za vlády římského císaře Marka Aurelia Proba byla vojáků desáté římské legie vysazena vinice v oblasti dnes zaniklé obce Mušov pod pálavskými kopci. První písemná zmínka o brněnských vinicích pochází až ze začátku 13. století, ale vinná réva se v okolí Brna pěstovala již mnohem dříve.

Brněnské vinice se rozprostíraly v Židenicích, Králově poli, Obřanech i Černovicích, na jižních svazích Žlutého i Červeného kopce, a dokonce i na svazích pod Špilberkem, který byl tehdy ze strategických důvodů zbaven stromů a keřů. Vinice v areálu Brna a jeho předměstí však tvořily jen nepatrnou část brněnských vinohradů. Ivančice, Židlochovice, Hustopeče, Mikulov, Břeclav, to byly ve 14. století nejznámější vinohradnické lokality jižní Moravy, tehdy v majetcích brněnských světských i duchovních vrchností. Vinice se totiž považovaly vedle domů za nejcennější nemovitosti a brněnští měšťané do nich často investovali své finanční přebytky. Vinohrady byly zapisovány do městských berních knih, byly oceňovány a také z nich byla placena daň.

Šenkování, dovoz a prodej vína patřily mezi nejvýnosnější městské živnosti. Proto i tyto činnosti byly podmíněny množstvím ustanovení a nařízení, která většinou zajišťovala brněnským měšťanům a majitelům vinic monopolní postavení. Patřilo k nim i tzv. mílové právo, zakazující na míli od Brna zřizovat krčmy a nalévat víno, a tudíž vylučující nevtanou konkurenci. Právo šenkovat udílela městská rada podle nařízení z roku 1355 jenom těm měšťanům, kteří vlastnili ve městě dům nebo platili vysoké daně, což znemožňovalo právo nálevu vína chudším měšťanům. Nalévat se smělo pouze víno z vinic brněnských měšťanů, které byly řádně zapsány v berních knihách. To však nebylo vhod dovozcům vín z Uher, Německa, Řecka i Itálie, kteří mohli svá kvalitní vína prodávat až po vyčerpání zásob vín místních. Často tak docházelo ke tvrdým střetům, které občas končily i ozbrojenou vzpourou.

Brněnská vína se vyvážela nejen na celou Moravu, ale i do šlechtických a měšťanských domů v Praze, Vratislavi nebo Krakově. V polovině 14. století se za cenu 1 litru domácího vína dalo pořídit 1 kuře nebo 10 až 20 vajec, případně 3 libry masa. Litr lepšího italského vína se rovnal ceně 3 kuřat, 80 vajec, 2 zajíců nebo 10 liber masa.

Pěstování a obchod s vínem patřily mezi příčiny tehdejšího budování rozsáhlých městských sklepů. Podle jejich rozlehlosti a množství lze usuzovat, že víno patřilo mezi nejvýnosnější obchodní artikl a výrazný zdroj příjmů města. Stabilně nízká sklepní teplota v rozmezí 6–10 °C zaručovala trvanlivost a lahodnost nápoje, jenž byl ve 14. a 15. století nápojem nejrozšířenějším. Přispělo k tomu zřejmě i to, že pitná voda byla častou příčinou nákaz a infekcí a její kvalita zvláště ve městech nebyla příliš vysoká. A protože tehdejší obliba silně kořeněných jídel a obvyklá lékařská rada, že suchá strava škodí tělu, se odrážela ve zvýšené konzumaci nápojů, byly víno a pivo nezbytnou složkou jídelníčku.

** Aleš Svoboda*

Na odchodu prázdniny, zvednou divadlu hladiny

S koncem léta se děti vrací do školních lavic a dospělí zase do hledišť divadel. Herci jsou odpočinutí, orchestry naladěné, režiséři natěšení. Co si pro nás brněnská divadla připravila pro novou sezónu 2022/2023?

Městské divadlo v září začne hledáním smyslu života v rodinném dramatu *Mary Page Marlowová*. Premiéra autorského muzikálu *Devět křížů* následuje hned vzápětí. V říjnu připluje na vlně písní z arabských končin *Medikus* na motivy bestselleru *Ranhojič* a o věcech, co nás přesahují, povědi *Ti druzí*. V prosinci roztančí MdB děti spolu s *Matildou*, zatímco na činoherní scéně bude veselo se hrou *Sám na dva šéfy*. Po Novém roce následuje hluboké a silné drama *Pohled z mostu*, konverzační komedie *Hvězda v pasti* a světová premiéra muzikálu *Clarence Square* – napínavé detektivky z doby, kdy v roce 1904 propukl v Torontu obrovský požár.

Foto: Archiv Městského divadla Brno

Foto: Archiv Městského divadla Brno

HaDivadlo 48. sezónu, kterou nazvalo *Blížkost*, otevře premiérou *Humanismu 2022*. V prosincové inscenaci *Než skončí válka* zarezonuje aktuální téma. Premiéra *Požáru v šťastném Rakousku* následuje po Novém roce a na jaře zjistíme, co se stane s přírodou, když z planety zmizí člověk, díky hře *Moravský kras*.

V **Divadle Husa na provázku** uvedou *Vykouření Jiřího Havelky* a započnou bádání nad našimi kořeny v globálním světě v *Pozdravuju a líbám vás všeci*. Premiéra *Času srdce* odkryje v únoru jazyk, kterým popisujeme svůj svět. V květnu pak *Hrdinky* odtajní ženy, jež zdolávají výzvy bez ohledu na ocenění a uznání.

V **Národním divadle** v prosinci uvedou inscenaci *Neklan*, v níž se dozvíme, jak se bojovalo o Sámovu korunu. Po Novém roce se činohra NdB poneše v duchu *Čekání na Godota*.

I menší brněnská divadla uvedou pozoruhodné tituly. **Divadlo na Orlí** láká v září na *Frankensteina* a v říjnu zase na *Radúze a Mahulenu*. Dětské diváky čeká v prosinci v **Polárce** Foglarovka *Dobrodružství v Zemi nikoho* a také příběh o tom, co se stane, když se dva sourozenci společně spláchnou do záchodu – *Nedráždí bráchu bosou nohou*.

Začínající divadelní sezóna slibuje tsunami titulů, ze kterých si vybere i ten nejnáročnější milovník divadla. Na jevišti opony se zvedají a v hledištích diváci na svá místa natěšeně sedají, aby na té premiérové napěněné vlně prosurfovali zbytek roku 2022, ba dokonce i rok 2023.

* Klára Tesařová

Jeníček a Mařenka, divadelní horor pro odvážné děti

Jeníček a Mařenka ve strašidelném lese. Co se stane dál? Jaká bude Ježibaba? Nečekejte, prosím, klasickou pohádku pro nejmenší. Toto je moderní adaptace polského divadelníka na motivy **bratří Grimmů**. S humorem i strašidelností. S živými herci, loutkami a videoprojekcemi.

Ano, bojíme se, ale mohli bychom s tím přestat? A jak to udělat? Jak být samostatný? Jak najít cestu domů? Potřebujeme ke všemu maminku a tatínka? Musíme se spolehnout na svého sourozence, pak přemůžeme zlou Ježibabu, která nás chce sníst. Ale hlavně to bude ohromně hororová zábava.

Od 9. 9. 2022 v **Divadle Radost**.
Pro odvážné děti od 6 let.

Městské divadlo Brno

B | R | N | O |

Robin Schenk
Petr Štěpán
Miroslav Ondra

DEVĚT
KŘÍŽŮ

historický muzikál
režie Petr Gazdík

Vstupenky on-line a v pokladně MdB,
Lidická 16, tel.: 533 316 360, mdb.cz

Mozaika jednoho obyčejně neobyčejného života

Kdybyste si měli vybrat jen jedenáct scén, jež by dokázaly plně vystihnout váš život, které by to byly? Stejnou otázku si položil i americký dramatik **Tracy Letts**, autor hry *Mary Page Marlowová*, a stvořil tak unikátně vyprávěný příběh o jedné účetní z Ohia, kterou v jednotlivých fázích života ztvární hned šest různých hereček. Ty tak rozehrají neobyčejný příběh obyčejné ženy, jenž vás zcela pohltí.

Mary Page Marlowová
Činoherní scéna, Městské divadlo Brno
9.–11. září a 20.–28. září 2022
www.mdb.cz

Slavkovský večer s Czech Virtuosi

Orchestr **Czech Virtuosi** vás srdečně zve na svůj již tradiční koncert v Historickém sále Zámku Slavkov-Austerlitz, který se uskuteční 21. září v 19:00. Orchestr opět připravil skvělý program, 8. symfonii **Antonína Dvořáka** nebo pátý klavírní koncert **Ludwiga van Beethovena**.

Czech Virtuosi ve Slavkově
Zámek Slavkov-Austerlitz
21. 9. 2022, 19:00
Online rezervace na czechvirtuosi.cz

Nejslibnější zářijové filmové premiéry

Letošní ročníky MFF Karlovy Vary i Letní filmové školy v Uherském Hradišti už jsou sice minulostí, některé ze snímků zde poprvé uvedených však teprve čeká klasická kinopremiéra. Platí to i pro některé z následující pětice. Největší pozornost však pravděpodobně vzbudí konec jednoho velmi dlouhého čekání.

Suverénně nejdraší film v historii české kinematografie inspirovaný životním osudem kontrapozitivního vojevůdce **Jana Žižky z Trocnova**. Snímek, o kterém se hovoří tolik let, že jeho existenci tuší snad úplně každý. Spektákl, kde vedle sebe stojí domácí herecká špička a světové hvězdy typu **Bena Fostera**, **Michaela Cainea** nebo **Tila Schweigera**. **Jan Žižka** je už teď vším možným a chladným nechává málokoho. Odvážný režisér **Petr Jákl** (*Kajíněk*) na něj vsadil nepředstavitelně mnoho. A my už brzy definitivně zjistíme, zda to za to stálo.

Jan Žižka
Premiéra: 8. září 2022
Režie: Petr Jákl
Žánr: Životopisný/Dobrodružný

Islandský autor **Guðmundur Arnar Guðmundsson** slavil festivalové úspěchy už se svými krátkometrážními snímky. Celovečerní debut *Krásné srdce* jeho pověst ještě posílil. Od té doby uteklo šest let. Nyní přichází s dalším intimním dramatem. *Krásné bytosti* měly premiéru v únoru na Berlinale, a byť mu nejviditelnější ocenění unikla, diváci o snímku hovoří s nadšením – a to včetně těch českých, kteří jej viděli v Karlových Varech. Spojení islandské krajiny a drsného příběhu o dospívání zní každopádně velmi zajímavě.

Krásné bytosti
Premiéra: 15. září 2022
Režie: Guðmundur Arnar Guðmundsson
Žánr: Drama

Měřeno množstvím obdržných cen, patří *Slovo* mezi nejuspěšnější snímky letošního karlovarské hlavní soutěže. Dostalo se na režisérku **Beatu Parkanovou** i představitele hlavní role **Martina Fingera**. Subtilní drama zasazené do doby kolem turbulentního roku 1968 podrobuje těžké zkoušce morální kvality všech zúčastněných se nejspíš nestane kasovním trhákem, to však o jeho kvalitě vypovídá pramálo. Něco podobného ostatně platilo i pro debut *Parkanové*, kterým se v roce 2018 staly autobiograficky laděné *Chvilky*.

Slovo
Premiéra: 15. září 2022
Režie: Beata Parkanová
Žánr: Drama

A ještě jednou se musíme zastavit u karlovarské přehlídky filmů, celebrit a „celebrit“. V hlavní soutěži totiž uvedl svůj druhý snímek také 33letý **Adam Sedlák** (*Domestik*). A byť jeho *BANGER* odešel ze slavnostního závěrečného večera s prázdnou, řada diváků i kritiků se nechala slyšet, že lepší film letos ve Varech neviděli. Na iPhone natočená sonda do života současné mládeže slibuje adrenalinovou jízdu noční Prahou pod vlivem tvrdých drog a v rytmu rapu. A údajně vynikající herecké výkony **Adama Mišíka** a **Marsella Bendiga**.

BANGER
Premiéra: 22. září 2022
Režie: Adam Sedlák
Žánr: Drama/Komedie

Těžko si představit rozporupnější přijetí, než jakého se dostalo novému snímku **George Millera** *Tři tisíce let touhy* na letošním festivale v Cannes. Po jeho skončení se prý šest minut v kuse bouřlivě tleskalo. Zároveň se však ihned vyojily hlasy od renomovaných novinářů, podle nichž se jedná o umělecký propadák málo vídaných rozměrů. Neuchopitelně zní i nastínění příběhu, kde to má jiskřit mezi intelektuálkou (**Tilda Swinton**) a – čtete správně – džinem z lahve (**Idris Elba**). To vše má být zabaleno do opulentního vizuálního kabátu.

Tři tisíce let touhy
Premiéra: 29. září 2022
Režie: George Miller
Žánr: Fantasy/Romantický

www.janacek-brno.cz

QUO VADIS

Janáček
Brno 2.–20.11. 2022
8. MEZINÁRODNÍ
OPERNÍ A HUDEBNÍ FESTIVAL

NdBopera
Za finanční podpory
B | R | N | O | I
jihomoravský kraj
MINISTERSTVO KULTURY
Nadace Leoše Janáčka
Generální partner
Bohemian Heritage Fund
Hlavní mediální partner
Česká televize

V hloubi duše jsem si přála zahrát si ještě královnu

Můžeme to pro režijně-producentský debut Jana Budaře, pohádku *Princ Mamánek*, vnímat jako takové štěstí v neštěstí. Po zesnulých Libuši Šafránkové a Haně Maciuchové totiž přijala roli královny Ludmily v této pohádce legendární Arabela, Jana Nagyová. Díky jejímu comebacku se snímku dostalo o to větší mediální pozornosti. Jak vnímá svůj návrat k filmu sama Jana Nagyová?

Foto: Bontonfilm

Role vám byla pohnutou shodou okolností nabídnuta za Libuši Šafránkovou, která měla původně hrát i vaši Arabelu. Tehdy vás nakonec „jen“ předabovala. Těší vás, že se jí herecky stále vyrovnáte?

Vyrovnmám? Libuška navždy zůstane v paměti diváků českého filmu jako křehký klenot herecké školy. A to, že je její jméno tak často spojováno právě s tím mým, mě nejen velmi těší, ale především motivuje k pokračování v mé, po téměř třiceti letech nastartované filmové kariéře.

Každá z nás je jiná, respektive byla. Libuška měla to štěstí, že ještě před *Arabelou* mohla natočit jinou kultovní pohádku, a to *Tři oříšky pro Popelku* v režii Václava Vorlíčka. Tato klasická postava ji pak proslavila nejen doma, ale i v zahraničí. Například u nás v Německu, podobně jako u vás, je tato pohádka neodmyslitelnou součástí každých Vánoc.

Než jste kývla na roli královny Ludmily, nejprve jste si vyžádala scénář. To jste si nebyla jistá, zda ji zvládnete? Dokonce ji hrajete celou česky.

Ale to nebylo o tom, zda roli zvládnu či ne. Když mi nabídka přišla, byly to úžas, šok i radost zároveň. Po takové odmítnutí jsem už jednoduše nepočítala s nějakou filmovou rolí, přestože jsem si celá léta stále v hloubi duše přála zahrát si ještě jednou v životě královnu.

Herce, režiséra a producenta Jana Budaře jsem však v tu chvíli neznala. Ani jeho knihy, obrázky nebo hudební talent. Proto jsem si chtěla scénář nejdříve přečíst a zároveň jsem si začala hledat informace o celém projektu.

Tak jsem se postupně dozvěděla o jeho touze natočit vlastní pohádku, o nedostatku financí na realizaci i o původním obsazení. Naše cesty se protuly, roli královny Ludmily jsem s pokorou přijala, a tím se naplnil i můj sen. A tentokrát i v českém jazyce! Kruh se uzavřel.

Foto: soukromý archiv Jany Pulm Nagyové

Shodou okolností hrajete i v připravovaném snímku Dana Svátka *Dvě slova jako klíč*. O této roli se však téměř nemluví – je to proto, že je příliš epizodní, nebo médiím víc „vyhovuje“ vaše spojení s pohádkovým žánrem?

Dvě slova jako klíč je krásný, čistý a hluboký příběh o životě a smrti, lásce a nenávisti i odpuštění a smíření podle románu Josefa Formánka. Moje role je sice opravdu epizodní, ale hluboká, s procítěním duše i těla.

Velkou výzvou pro mě bylo také hrát v polštině. Navíc jsem stanula po boku Daniela Olbrychského... pardon, mistra Olbrychského z Polska, s kterým spolupracovat je snem mnoha hvězdných hereček.

A média jsou prostě média. Možná, že ještě přijdou na to, že moje jméno nemusí spojit vždy jen s pohádkami.

Srovnávat *Prince Mamánka* s výpravou, a především hvězdně obsazenou *Arabelou Václava Vorlíčka* se asi úplně nedá. Přesto, nepřepadala vás nostalgie? Nebo jste se především soustředila na svůj výkon?

Přesně tak, především jsem se soustředila na ztvárnění své postavy a na český text. Přitom mě pronásledoval těžký životní úděl, kterému nikdo z nás neunikne. Smířit se se skolem vlastní maminky, která byla obětí covidu-19.

Ano, výprava této pohádky, stejně jako její komorní herecké obsazení, se opravdu nedají srovnávat s velikostí třináctidílného seriálu *Václava Vorlíčka*, ale dovoluji si tvrdit, že i tak ji kostýmy, kamera a překrásné exteriéry povýšily na velmi dobrou úroveň.

Pohádky mají v naší kinematografii zvláštní místo. Přesto se v posledních letech názory na kvalitu nových českých pohádek dost nůzní. Sledujete současnou českou pohádkovou produkci?

Přiznám se, že nijak zvlášť. Ale doufám, že se tyto rozporuplné názory na nové české pohádky nepodepíší na návštěvnosti té naší, která přijde do kin v říjnu. Ostatně ráda bych na ni čtenáře KULTu srdečně pozvala. Čeká vás krásný romantický pohádkový příběh, a k tomu velké překvapení!

Věřím, že se *Princ Mamánek* bude líbit nejen českému publiku, ale že o něj bude zájem i v zahraničí. Například Němci doslova milují české pohádky a velmi si je cení.

Zářijové číslo KULTu je věnované vínu – podělíte se s jeho čtenáři o své preference? Co vám říkají například moravská vína?

Toš, to jste mě nakopl na správném místě (*smích*)! (*paní Nagyová zpívá*) „Vinečko bílé, jsi od mej milej. Budu ťa pít, co budu žít...“ Miluji nejen moravská vína, ale i moravské písničky, cimbálovku, domácí koláčky a v neposlední řadě i slivovici. (*opět píše*) „Od večera do rána, muzika nám vyhráva. A já pijem, pijem, pijem len z plného pohára!“

Moravská vína jsou velmi podobná vínům z Alsaska z jižní Francie, mají skvělé aroma a požadovanou kyselost. Ráda se sem vracím a moravské vesničky s tradičními vinicemi, ale i sympatickými, sdílnými a pohostinnými lidmi jednoduše miluji.

Mimoходом, část *Prince Mamánka* se natáčela i v nádherném Lednicko-valtickém areálu, který je proslulý vínem, takže natáčení zde bylo dvojnásobnou radostí!

Na závěr se nemůžu nezeptat, *Arabelo*: ptaly se vás vaše děti na Říši pohádek? Přece jen, mít doma princeznu, která měla k dispozici cestovní plášť, nebo dokonce kouzelný prsten... Přiznám se, že i my jsme si jako děti do tehdejší Československé televize o ten prsten psali.

Ne, musím vás zklamat. Mé děti vyrůstaly bez princezny i bez cestovního pláště. Maminka Jana Nagyová byla a dodnes pro svoje děti i vnoučata zůstává kouzelná i bez prstenu.

* Robert Žďárský

Jana Pulm Nagyová (*1959, Komárno) Slovenská herečka, jejíž životní rolí byla postava princezny *Arabely* ve stejnojmenném třináctidílném televizním seriálu *Václava Vorlíčka* z roku 1980. Bohužel filmy, v nichž následně účinkovala, už tak výrazné nebyly. V roce 1987 se provdala do Německa a postupně se herectví přestala věnovat. Jejím na dlouho posledním filmem byl *Pozemský nepokoj* z roku 1992 v režii Eduarda Grečnera. Sice dostala nabídku účinkovat v nepříliš úspěšném pokračování *Arabely*, ale vlivem okolností ji nakonec nahradila mladší sestra *Libuše Šafránková*, *Miroslava*.

Arvéd bloudí v labyrintu vlastní mysli

Do kin přichází další z velmi očekávaných tuzemských snímků. Filmový debut Vojtěcha Maška Arvéd navnadil diváky nejen atmosférickým trailerem, ale i svým námětem. Život okultisty Jiřího Arvéda Smíchovského je opředený mnoha pověstmi a přímo si říká o filmové zpracování. Diváky však nakonec nečeká tradiční historické drama, ale spleť snímků, kde se Faust setkává s Kafkou.

Jiří Arvéd Smíchovský je skutečně fascinující postava. Muž s dokonalou pamětí, který však neměl ani špetku svědomí a neváhal spolupracovat s nacisty i komunisty. Michal Kern se do role tohoto oportunistického intelektuála skutečně ponořil. Jeho herecký výkon je dokonale maniakální a působí téměř hypnoticky. Kernův Arvéd není jednorozměrným monstrem, ale charismatickým ďáblem, který se stává obětí vlastních intrik. Také další herci (Saša Rašilov, Martin Pechlát, Jaroslav Plesl, Ivana Uhlířová) podávají velmi dobré výkony, jejich postavy však nedostávají příliš prostoru. Ve filmu se překvapivě objeví i Petr Čtvrtníček a Marián Labuda ml. jako žoviální bachaři, což zapadá do lehce absurdní atmosféry filmu.

Značně rozporuplné reakce může u diváků vyvolat zvolená forma vyprávění. Místo jasného a lineárního příběhu nás Vojtěch Mašek provází labyrintem Arvédovy mysli a v ději se neustále skáče v čase, dopředu i zpět. Chaotické prolínání časových rovin i neustálé opakování klíčových scén mohou část publika poněkud iritovat. Zároveň je třeba říct, že tento způsob

vyprávění výrazně přispívá k unikátní atmosféře snímku. Divák se společně s paranoidním Arvédem dostává až na hranci šílenství a zjišťuje, že historie je jen divadlem plným nekonečných repríz.

Přestože se jedná o poměrně komorní snímek, vizuálně má rozhodně co nabídnout, kameraman Dušan Husár odvedl vynikající práci. Poněkud však zamrzí, že Arvéd není ještě odvážnější a neodráží se v něm unikátní výtvarný styl, který je pro Vojtěcha Maška typický v jeho komiksové tvorbě.

Jako celek se Arvéd hodnotí velmi těžce. Pro někoho může jít o obtížně stravitelný experiment se zmateným dějem, nejjeden divák si však bloudění v maniakální mysli tohoto kolaboranta a okultisty může skvěle užít. Nelze popřít, že se jedná o velmi osobitý snímek, který si pohrává s kulturními odkazy i s publikem. Rozhodně tedy dejte Arvédovi šanci – možná pro vás bude nejlepším českým filmem letošního roku.

* Luboš Brabec

Arvéd

Vojtěch Mašek

Premiéra 25. 8. 2022

www.CinemArt.cz

Hodnocení:

KULT* 80 %

ČSFD 71 %

Ať si každý dělá, co uzná za vhodné

Nedávno vydala nové album *Láskověty*, hraje ve filmech i na divadle, dabuje, stará se o své syny. Lucie Vondráčková toho stihá skutečně mnoho. Dotknout se v rámci jednoho rozhovoru všech témat, která se nabízejí, prakticky není možné. Zaměřili jsme se tedy na ta méně tradiční.

Nejednou jste si posteskla nad tím, že zatímco bulvár rád probírá vaše soukromí, vy byste se chtěla bavit o své práci. Kdybyste narazila na člověka, který o vás vůbec nic neví, jak byste se mu po profesní stránce popsala?

To je pěkná otázka. Nemělo by smysl mu něco říkat. Poslala bych mu link na film, něco z iTunes, ať si udělá obrázek sám (smích). Slova nic neznamenají, práce a výsledky ano.

Doktorkou filozofie jste se stala i díky disertační práci o československých filmových pohádkách. Na co konkrétně jste se zaměřila?

Doktorkou jsem díky pětiletému prezenčnímu studiu, ta práce už byla jen třeshinkou na dortu. Celých těch pět let byla jedna velká jízda plná zkoušek, přednášek, knih, informací a neskutečných kunsthistorických výletů.

Je zvykem, že Češi rádi zehrají na kvalitu nových českých pohádek a vyzdvihují osvědčené „klasiky“. Máte to taky tak?

Ani ne. Myslím, že už vzniklo i dost pěkných novinek, ale přiznám se, že to teď moc nesleduji. Kluci koukají na jiné věci a já v tom jedu s nimi. Řekla bych, že novodobé pohádky už plní spíš nostalgickou funkci. Je to jako výprava za pokladem, ke kterému se každý rok snaží tvůrci přiblížit...

Opakovaně spolupracujete s česko-německou režisérkou Terezou Hirsch, za jakých okolností jste se poznaly?

Propojil nás kamarád ještě v době, kdy Terka žila v L. A. a já v Montrealu. Řekla bych, že je to takové vzácné osudové propojení. Na place si rozumíme i beze slov a obě nás baví příběhy silných ženských charakterů.

Příští rok by měl mít premiéru její první celovečerní film *Partie, s vámi v hlavní roli*. Můžete o tomto projektu prozradit víc?

Ještě asi ne. Až bude premiéra aktuální, ráda si o něm popovídám. Zatím stále sbírám ocenění náš první film *Beyond Her Lens* i náš společný klip *Milování*.

Když si sama chcete pustit nějaký nový film, podle čeho se rozhodujete, kterému dáte šanci? Jsou pro vás směrodatná třeba ocenění z prestižních festivalů?

Chodím často do divadel i do kina. Zajímají mě nové české filmy a mám vždycky radost, když se někomu, od koho by to nikdo nečekal, podaří něco výjimečného. Když nás všechny překvapí.

Jaký je váš názor na českou filmovou, hudební nebo třeba divadelní kritiku?

Je tu od toho, aby měla názor. Pokud zná historii a souvislosti, ráda si jí přečtu. Pokud o člověku nic neví, a přesto se vyjadřuje, nepovažuji ji za dostatečně fundovanou.

Mají umělci komentovat společensko-politické dění?

Pokud se jim do toho chce, ať to dělají. Nikdo ale nemá právo vám říkat, co dělat, kudy jít, co si myslet, čemu věřit. Ať si každý dělá, co uzná za vhodné, a hlavně ať neublíží.

Na svém posledním albu *Láskověty* spolupracujete jak s mladíky typu *Raega* nebo *Grenuye*, tak s Michalem Davidem, který letos oslavil 62. narozeniny. Snažíte se dosáhnout symbiózy mezi řečnými dravostí a zkušeností?

(smích) Spíš mezi tradicí a inovací. Ale jdu hlavně po pocitu. Co zasáhne do srdce mě, to se snad dotkne i jiných. Hvězdy, Dotyk lásky, Tak nebuď překvapená... Samé srdcovky.

Existuje téma, na jehož hudební zpracování byste si minimálně prozatím netroufla?

To mě nikdy nenapadlo. Já si psychologické věci vždy řešila na divadelním jevišti, hudba je pro mě energetický ventil. Aby se z těch psycholoubek člověk nezbláznil (smích). Ale symbióza existuje, a to ve vážné muzice.

Když jste jako nezletilá dívka hrála ve hře *Saténový střevíček na prknech Národního divadla*, partnerkou vám byla nedávno zesnulá *Libuše Šafránková*.

Hrála jsem tam její dceru. Pak jsme se ještě s ní a s panem Abrahámem potkali v nových dílech *Nemocnice na kraji města* a v pohádce *O víle Arnoštce* mi zase pan Abrahám hrál tatínka. Moc jsem si jich obou vážila a měla je ráda. Byli laskaví a trpěliví. Je mi moc líto, že už tu s námi nejsou. *Libuška* pro mě vždycky byla vzorem ctnosti a její muž měl v sobě takovou nenápadnou noblesu.

Máte nějaký dosud nesplněný profesní sen?

Ono se všechno postupně plní... Nikam nespěchám. Vracím se k činohře, sázím stromy a starám se o děti. Je nám fajn (smích).

Lucie Vondráčková (* 1980) se narodila v hlavním městě. Před kamerou se poprvé objevila v devíti letech, ve třinácti vydala své první hudební album *Marmeláda*. Zatím poslední *Láskověty* spatřily světlo světa loni. Na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy se stala doktorkou filozofie.

11. SEZÓNA
BRNO

bachanamozarta.cz

BNIM
SCHOLL
DIRIGUJE BACHA

21. 9. | 19:00
KATEDRÁLA PETROV
CZECH ENSEMBLE BAROQUE

Světový kontratenor **Andreas Scholl** poprvé v ČR jako dirigent!

THE MUSIC OF **HANS ZIMMER**
v podání
THE ORCHESTRA **LORDS OF THE SOUND**

2.11. a 10.11. | BRNO, Zoner BobyHall

Spider man 2 | The Dark Knight | Lone Ranger | Interstellar | Dune
Sherlock Holmes | Man of Steel | Pearl Harbor | Gladiator | Inception
Pirates of the Caribbean | Spirit | Wonder Woman | The Lion King

www.artpartner.cz

ticketportal VSTUPENKY NA DOSAH
Ticket-Online.cz

GLANC MUSIC v ústředí zbrn

VEČER LEGEND NO.20

PINK FLOYD
revival Distant Bells

LED ZEPPELIN
revival Brno

DEEP PURPLE
PURPENDICULAR Deep Purple show

ROLLING STONES
revival Brno

30.9.2022 PÁTEK od 18:00
KC SEMILASSO Palackého třída 126, BRNO - Královovo Pole

Vstupenky v síti ticketportal.cz za 390 Kč
Změna programu vyhrazena

www.vecerlegend.cz

PRIMATOR Vista
KULT* BEAT RADIO Classic Rock

SOUBOR OZBROJENÝCH SIL UKRAJINY

S programem **"Bojovníci světla"**

BRNO

18. PROSINCE 19:00
MĚSTSKÁ HALA VODOVA

100 UMĚLCŮ NA PÓDIU

WWW.ARTPARTNER.CZ

ticketportal VSTUPENKY NA DOSAH
Ticket-Online.cz

Nejočekávanější publikace o Beatles za posledních deset let?

První oficiální publikace skupiny od *The Beatles Anthology* z roku 2000 přináší záznam části posledního společného roku **Beatles** při nahrávání jejich předposlední nahrávky (ale posledního vydaného alba) *Let It Be* – v té době připravované pod pracovním názvem *Get Back*. Kniha mapuje období mezi 2. až 31. lednem 1969, kdy se čtveřice schází v Londýně kvůli novému projektu. Po psychedelicky-progresivním studiovém monolitu *Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band* a experimentálním „Bílém albu“ se chce kapela vrátit ke kořenům a nahrát skutečně společné, „živé“ album bez dotáček a vrstvení. Veskrze živé je také tím, že se během jeho příprav ve filmových ateliérech Twickenham a poté ve studiích Apple Corps muzikanti natáčeli a nahrávali nejen vznikající hudbu, ale také veškeré debaty, nápady využití i odložené, pochybnosti, vtípky i konflikty. Beatles album nahrávali s varhaníkem **Billym Prestonem**, dále byli přítomni režisér původního dokumentu **Michael Lindsay-Hogg**, producent **George Martin**, herec **Peter Sellers** a personál vydavatelství Apple Corps. Kniha *The Beatles: Get Back* tato sezení přibližuje den po dni prostřednictvím přepisů rozhovorů. Souběžně s produkcí alba vznikl i nápad na poslední živé vystoupení, které vyústilo v legendární koncert na střeše Apple Records. Ten je v knize také zachycen a do detailu popsán, včetně reakcí náhodných kolemjdoucích.

Tato knižní publikace je v zásadě doplňkový materiál k loňskému osmihodinovému dokumentu režiséra **Petera Jacksona** vzniklému na základě archivních záběrů a nahrávek skupiny. Jackson pak ve svém díle přinesl materiál nepoužitý v původním filmu *Let It Be* režiséra Michaela Lindsay-Hogga z roku 1970.

Vedle obsáhlého přepisu rozhovorů nabízí publikace bohatý obrazový materiál – kvalitní fotografie malých i velkých formátů, včetně skutečně impozantních snímků přes celou dvojstranu – doprovázející texty. Příjemné je též přehledné úvodní představení jednotlivých osob přítomných během nahrávacího procesu. Dříve nezveřejněné snímky **Ethana A. Russella** a **Lindy McCartneyové** (tehdy ještě **Eastmanové**), které doprovázejí důležité dialogy a dokreslují tak situace, místa a nálady daných momentů, dále prohlubují čtenářský zážitek. Lze tu sledovat drobné detaily, narážky, klábosení o skladbách vlastních i jiných, vzájemné přátelství i momenty lehkého napětí (včetně

dočasněho odchodu **George Harrisona**). Velkorysý prostor dostalo také vymyšlení jednorázového živého vystoupení skupiny, plánovaného původně v Tunisu, Los Angeles či na palubě parníku, s publikem i bez něj...

Je pravdou, že poslední rok Beatles byl nevykykle turbulentní. Jak tradují legendy i naznačují řádky této knihy, důvodem byly kromě jiného napětí mezi jednotlivými členy kapely, nástup nekompromisního byznysmena **Allena Kleina** do vydavatelství Apple Corps i přítomnost **Yoko Ono** a Lindy Eastmanové u nahrávání – ačkoli v knize zjišťujeme, že v případě *Let It Be* celkově o přítomnosti spíše konstruktivní, co se debat týče. Stejně tak zažitou představu o ponurých posledních měsících Beatles koriguje převážně dobrá nálada a v první řadě vědomá snaha smysluplně a společně tvořit hudbu.

Publikace je vytištěna na velmi kvalitním papíře, zpracována ve stylu velkoformátových, bohatě ilustrovaných „coffee table books“. Na rozdíl od audiovizuálního dokumentu zde pochopitelně nezní vznikající hudba ani neslyšíme tón řečeného; tištěný formát na druhou stranu nabízí možnost se nad řečeným skutečně zamyslet, zvolit si vlastní tempo, číst pečlivěji a pomaleji. Vedle fotografií jsou bonusem knižní verze i předmluva od Petera Jacksona a především obsáhlý úvodní komentář scenáristy a dramatika **Hanifa Kureishiho**. Ten přináší komplexní a hluboký vhled do tehdejšího kulturního milieu i vlastní zážitky související s *Let It Be* nebo ikonickým posledním koncertem Beatles.

The Beatles: Get Back s více než padesátiletým odstupem zachycuje citlivé momenty posledního roku fungování nejproslulejší kapely světa v dosud nezveřejněném rozsahu a osvětluje další okolnosti vzniku jejich posledního alba, dosud obestřené lehkou auru rozporuplnosti. Vzhledem ke specifickému zacílení tématu je pro plné pochopení řečeného třeba určitá obezřetnost se skupinou, její dosavadní tvorbou a historií. Pro ty, kteří chtějí prohloubit své znalosti o Beatles a ponořit se hlouběji do jejich příběhu, jde o cenný doplněk do sbírky.

* **Jan Borek**

The Beatles: Get Back

Žánr: Biografie

Počet stran: 240

Datum vydání: 15. 10. 2021

Nakladatelství: Zoner Press

Hodnocení: 80 % * * * * *

Zdeněk Pohlreich dává nahlédnout do své kuchyně i osobního života

Autorizovaná biografie Zdeňka Pohlreicha ukazuje cestu profesionálního kuchaře, jež trvá už padesát let. Pohlreich odkrývá úspěchy i pády, které ho kariérou v gastronomii dovedly až k úspěšnému podnikání. Kniha okrajově nahlíží do protagonistova soukromí, což nelehkou realitu restauračního prostředí zjemňuje a ukazuje i lidskou stránku šéfkuchaře.

Zdeněk Pohlreich za pomoci novináře **Jana Kobyláka** se na začátku publikace vrací až do raného dětství a dospívání. Ukazuje čtenáři, jak vypadal život za socialismu. To poté srovnává s životem v zahraničí, kam na nějakou dobu emigroval.

Popisuje začátky své kuchařské kariéry, zmiňuje praxi na odborném učilišti, vaření na vojně i manažerské dovednosti získané v hotelnictví. Všechny tyto střípky ho ruku v ruce s nezbytnou pilí vedly až k založení vlastních restaurací, knižního nakladatelství a úspěšnému vystupování v reality show *Ano, šéfe!*

Šéf je rozdělen na tři části. První je autobiografií Zdeňka Pohlreicha, včetně jeho typického humoru a slovních obrátů obsahujících vulgarismy. Druhá a kratší část čtenářům ukazuje jeho „lidskou stránku“. Zahrnuje jeho koníčky, myšlenky, vize a sny. V poslední části přichází na řadu povídání osobností, které jsou s Pohlreichem spojeny v profesní nebo osobní rovině. Kniha vyniká jednoduchým designem, jemuž dominuje červená barva značící vůdcovství a charisma, které šéfkuchař během let v gastronomii i médiích získal.

Osobně mě překvapilo, jak velký je Pohlreich dříč a mezek zároveň. Jeho osobnost společnost rozděluje na dva tábory – na fanoušky, již ho milují, a „hejtry“, kteří ho nenávidí. Po přečtení *Šéfa* musím konstatovat, že ačkoliv jsem měla k jeho autorovi vždy neutrální vztah, nyní se připojuji spíše na stranu obdivovatelů.

Zdeněk Pohlreich na třech stech stran dává čtenářům možnost zamyslet se nejen nad protagonistovým autentickým životem, ale také nad životem vlastním. Vstupuje kontroverzní myšlenky skrývající ponaučení pro podnikání nejen v gastronomii.

* **Kristýna Komárková**

ŠÉF – biografie Zdeňka Pohlreicha

Jak Kobylák a Zdeněk Pohlreich

Rok vydání: 2022

Nakladatelství: Sevruga

Hodnocení: 70 % * * * * *

Bitva, při níž létá peří

Bulánci jsou proslulou počítačovou hrou z roku 2002. V ní jako barevný polštářek pomocí různých zbraní likvidujete protivníky v multiplayerových bojích a hráči si s ní užili tolik zábavy, že si v našich končinách získala kultovní status. V současné době vydává Blackfire karetní hru, jež může podobný zážitek, byť zcela jinými metodami, nabídnout i vám.

Karetní *Bulánci* s podtitulem *Speciální jednotky* jsou rychlou jednoduchou hrou pro dva až čtyři hráče. Vaším úkolem je sestavit jednotku ze čtyř polštářčích vojáků a získat při tom více bodů než soupeři. Vojáků je sedm druhů s hodnotami od nuly do šesti, ale body dostáváte i podle toho, jak šikovně je dokážete nakombinovat. K tomu je mezi kartami několik záškodnických kousků, jež vás připraví o body, případně vám prohrají celé kolo.

Hra vyžaduje trochu taktizování, počítání a roli v ní hraje i náhoda. Je vhodná i pro menší děti, jež mohou s trochou štěstí klidně zatápnět dospělým. Kromě soupeření s ostatními můžete společně bojovat se soky na kartách, proti nimž musíte užívat různé strategie.

Bulánci nevyžadují moc prostoru a jsou vhodnou hrou na cestování. Ačkoliv na krabici tvrdí, že hra zabere pět až patnáct minut, ve třech či čtyřech hráčích se do čtvrt hodiny sotvakdy vejde. I tak se jedná o svižnou hru, v níž můžete soupeře stejně tak oblafnout, jako s nimi táhnout za jeden provaz.

* Radovan Kolbaba

Karetní hra *Bulánci* – Speciální jednotky

Jazyk: Česká lokalizace

Počet hráčů: 2–5 hráčů

Doporučený věk: 7+

Herní doba: 5–15 min

Hodnocení: 77 % *****

Haliny gurmánské povídky na cestě kolem světa

Zájezd snů je kniha plná povídek. Česká moderátorka a spisovatelka v optimisticky laděných příbězích uděluje humorem protkané praktické rady smíchané se specifickým moudrem a postřehy vycházejícími z jejich vlastních zkušeností.

Halina Pawłowska na necelých tři sta stranách vykresluje zážitky z cestování, přičemž čtenářům radí, kde se dobře najíst, obléct, potkat galantního muže nebo zahlédnout místní celebritu.

Každá povídka je jedinečná, s autobiografickými prvky. Autorka čtenářům dává možnost nahlédnout do jejího soukromí. Vrací se zpátky do dětství a mládí, kdy trávila čas s kamarády, až po současnost, kdy si užívá cestování s rozrůstající se rodinou.

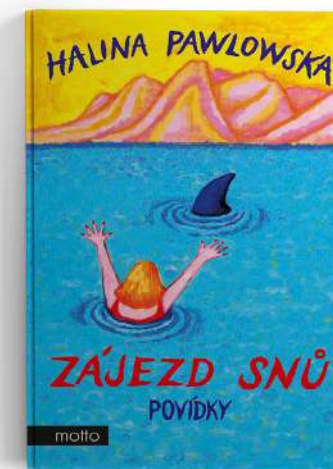
Řím, Paříž, Madrid, Budapešť nebo okolí jižní Moravy – na těchto a dalších místech Halina

čtenáře doprovází. V povídkách často popisuje složení, vzhled i chuť jídel, jež metaforicky přirovnává k všemocným věcem. Poznatky z gastronomie odlehčují příhodami z osobního života, které jí při cestování potkaly.

Soubor povídek hýří optimismem a sarkasmem, přesto mi autorčino vyjadřování občas přijde jednotvárné. Povídkám chybí hloubka, která by čtenáře nutila k zamyšlení. *Zájezd snů* bych zařadila do kategorie „letní četba k vodě“, u níž se nemusí přemýšlet. Jednotlivé povídky na sebe nenavazují, protože se odehrávají v různých zemích i etapách spisovatelčina života.

Halina Pawłowska má specifický styl vyjadřování, který nesedí každému. Osobně patřím mezi čtenáře, kteří její tvorbu příliš nevyhledávají. Autorka některými metaforickými podobiznami přiměje k pousmání, jindy je propast mezi dobrým humorem a pubertálními výrazy příliš hluboká.

* Kristýna Komárková

Zájezd snů

Halina Pawłowska

Rok vydání: 2022

Nakladatelství: Motto

Hodnocení: 55 % *****

Program v URBAN CENTRU

6. 9. – 14. 10. **Dostupné bydlení v Brně:** Otázkou dostupnosti bydlení se dnes musí vážně zabývat každé město či obec. Prostřednictvím 25 projektů vám představíme ucelený obraz toho, jak se daří s tak nesnadným úkolem vypořádat městu Brnu.

vizualizace: Chybik&Kristof Associated Architects, s.r.o.

URBAN CENTRUM BRNO
Stará radnice, Mečová 5, Brno
tel.: 778 520 752, e-mail: urbancentrum@brno.cz
www.urbancentrum.brno.cz
Otevřeno: po–pá 10:00–18:00, vstup zdarma

Inzerujte s námi!

zavolejte na [777 221 936](tel:777221936)
nebo napište na inzerce@kult.cz

TO NÁS BAVÍ!

Kroužky pro všechny generace

Na jedenácti místech v Brně a okolí

luzanky.cz

LUZANKY
Středisko volného času

www.spilberk.cz

10. – 11. září 2022

Špilberk žije

pohádkovým pokladem

pohádková hra pro malé i velké s bohatým doprovodným programem

Změna programu vyhrazena

Ráda své úkoly dokončuji

Zkušená politička Jaromíra Vítková je už šest let členkou Senátu ČR, kde působí mimo jiné jako místopředsedkyně Výboru pro vzdělávání, vědu, kulturu, lidská práva a petice. Letos kandiduje znovu, konkrétně za koalici SPOLU. Jestli dáte právě jí ve dnech 23.–24. září svůj hlas, se můžete rozhodnout i na základě následujícího rozhovoru.

*OSOBNOST

Od roku 1998, kdy jste prvně uspěla ve volbách, jste se postupně stala městskou i krajskou zastupitelkou. Jste senátorkou. Dokonce jste dvakrát kandidovala i do Poslanecké sněmovny. Podle čeho si vybíráte své cíle?

Do společenského dění jsem vstoupila již v lednu 1990 s tím, že budu ráda svobodně a pozitivně ovlivňovat naši společnost a pracovat pro náš lepší život. V roce 2002 jsem se stala místostarostkou, a s tím souvisela i kandidatura do zastupitelstva Jihomoravského kraje. Do Poslanecké sněmovny jsem kandidovala na nižších místech, spíše abych ji doplnila. Senát byl pro mě výzvou k uplatnění zkušeností z komunální politiky.

V roce 2019 jste jako senátorka převzala záštitu nad výstavou přibližující život kardinála Špidlíka – zmiňujete ho i na svých webových stránkách. Jak jste měla k Tomáši Špidlíkovi vztah?

V roce 2019 jsem uspořádala celkem 15 kulturních a společenských akcí ke 100. výročí narození kardinála Tomáše Špidlíka. Výstava v Senátu byla jednou z nich. Kardinála Špidlíka jsem osobně poznala při jeho první oficiální návštěvě Boskovic v únoru 2004, několik měsíců po jeho jmenování kardinálem. Byla jsem oslovena

jezuitu, abych zorganizovala a zajistila jeho návštěvu. Měla jsem samozřejmě velkou trému, ale po několika minutách jsem cítila značnou úlevu. Kardinál Špidlík byl velmi vstřícný, měl pochopení pro druhé, oplýval humorem, energii a zájmem o nás i o dění v Boskovicích. Byl to zkrátka výjimečný člověk a na setkání s ním nelze zapomenout.

Mezi vaše aktivity patří také osvětový projekt Mariánská triáda, který vznikl pro zvýšení zájmu o významná poutní místa na Blanensku. Máte již nějaké ohlasy?

Cestovní ruch je oblastí, ve které se pohybují již řadu let, takže mám i povědomí o takzvané náboženské turistice. Poutní místa přitom nelákají pouze věřící. Jedná se totiž o významné kulturní památky, které vypovídají o historii a kultuře našich předků. Projekt Mariánská triáda jsem plánovala více let, ale neměla jsem podporu měst a obcí. Proto jsem se v roce 2020 rozhodla zafinancovat jej sama. Vytvořila jsem ve spolupráci s římskokatolickými farnostmi Křtín, Vranova u Brna a Sloupu v Moravském krasu naučný a turistický leták. Zájem je velký, dokonce se uvažuje o dotisku.

Jste pracovitá a aktivní žena, často chodíte mezi občany a diskutuje s nimi

o aktuální problematice. Co dalšího se vám podařilo uskutečnit v regionu a považujete to za úspěch?

To je na dlouhou odpověď. Mám čtyři témata: dopravu, školství, památky a životní prostředí. V dopravě se dlouhodobě věnuji prosazování urychlení stavby silnice I/43, nově označovanou jako S73. Aktuálně mám radost z toho, že se bude realizovat kruhový objezd pod společností ALPS směr Boskovice. Jedná se o tzv. předinvestici. Povolení stavby, výkupy pozemků a výběr dodavatele se očekávají na podzim a termínem realizace je jaro 2023. Loni jsem hodně bojovala za zachování čtyřpruhu v úseku Svitávka – Moravská Třebová. Připojil se ke mně také Svazek obcí pro výstavbu rychlostní komunikace R43. Nakonec se mé úsilí vyplatilo a úsek Svitávka – Moravská Třebová bude opravdu ve čtyřpruhu.

V rámci školství se podařilo zachránit dětské skupiny, propojit ministerstva MŠMT a MPSV v předškolním vzdělávání. Tuto oblast mám celkem dobře zmapovanou a daří se projednávat dílčí problémy. Hodně jsem také řešila problematiku středisek volného času a zachování jejich aktivit. Pokud mám konkrétní podnět z terénu, tak se snažím ihned propojit aktéry s kompetentními osobami a problematiku rozdiskutovat. Někdy je to běh na dlouhou trať, ale pokud vydržím, přináší

to výsledky. Podařilo se prosadit do Rámcového vzdělávacího programu polytechnické vzdělávání, a proto chci i nadále usilovat o větší prestiž řemeslných oborů.

Uspořádala jsem konferenci na téma památkové péče, ze které vyplynuly dílčí problémy, jako například problematika archeologických nálezů, kterou ráda otevřela v dalším období v Senátu.

V oblasti životního prostředí jsem se věnovala zejména oblasti čištění odpadních vod, jak obecně, tak také pro specifickou oblast Moravského krasu. Uspořádala jsem řadu seminářů pro starosty obcí.

Co považujete za důvod k obhajobě svého senátorského mandátu? Je vlastně v senátorském křesle možné pracovat cíleně pro svůj region? Jaké priority si dáváte za cíl v případě znovuzvolení?

Snažím se podporovat obce v mém regionu, a to jak velké, tak i ty malé. Moje obhajoba vyplývá z výše uvedeného, protože ráda úkoly dokončuji. Takže je třeba dále tlačit na urychlení realizace silnice S73, pokrytí území mobilním signálem, podporuji aktivity místních akčních skupin, spolupracuji s okresní hospodářskou komorou, atd. Dlouhodobě podporuji neziskové organizace a spolky, zvláště ty, které pracují s dětmi a mládeží. Prosazují poctivou, odpovědnou a vstřícnou politiku.

Na svých stránkách se zmiňujete, že si ráda přečtete hezkou knihu. Mohla byste čtenářům KULTu nějakou doporučit?

V posledních týdnech jsem četla řadu románů, které nově nahlíží na období druhé světové války a holocaustu. Jako například knížka Jakuby Katalpy *Zuzanin dech*. Pak jsem sáhla po knize Aleny Mornštajnové *Listopád*, kterou jsem musela zavřít, protože mně autenticky připomínala období před listopadem 1989 a současnou situaci na Ukrajině. Proto jsem se nakonec rozhodla doporučit čtenářům knihu Cheryl Strayedové *Divočina* popisující rozhodnutí mladé servírky vydat se na 1770 km dlouhou pouť po americké Pacifické hřebenovce.

Na cestě, kam se vydala, aniž by sama měla ponětí o vysokohorských túrách, překonává potíže hraničící s ohrožením života. Je to velmi napínavý příběh, který končí změnou jejího přístupu k životu.

Nedokážu si vůbec představit, že máte při takovém vytížení čas sama na sebe. Pokud ano, jak jej nejraději trávíte?

Ve volném čase se ráda věnuji svým čtyřem vnoučatům, se kterými je radost trávit chvíle venku i doma. A když mají svůj program, společně s manželem vyjedeme na kole nebo pešky navštívit okolí, protože je u nás krásné.

* Radek Holík

Památník pro kardinála Špidlíka, který iniciovala senátorka Jaromíra Vítková.

Jaromíra Vítková se narodila a žije v Boskovicích. V 90. letech se stala boskovickou zastupitelkou a mezi lety 2002–2016 působila jako místostarostka. V letech 2012–2020 působila v zastupitelstvu Jihomoravského kraje. Od roku 2016 zastupuje občany v Senátu. Podařilo se jí tak například zachránit dětské skupiny, propojit MŠMT a MPSV v předškolním vzdělávání, prosadit zahrádkářský zákon a mnoho dalšího.

jaromiravitkova.cz
[facebook/jaromiravitkovasenatorka](https://facebook.com/jaromiravitkovasenatorka)
[facebook/jaromira.vitkova](https://facebook.com/jaromira.vitkova)
[twitter/JaromiraVitkova](https://twitter.com/JaromiraVitkova)

*OSOBNOST

KULT* 09/2022

Fenomén Zátopek

O tom, s jakou námahou běží, vypovídaly jeho bolestivé grimasy, pro které se mu přezdívalo „Emil Hrozný“. Naopak díky svým fenomenálním výkonům získal přezdívku „Česká lokomotiva“ a celkem třikrát (v letech 1949, 1951 a 1952) byl vyhlášen nejlepším sportovcem světa.

Za své úspěchy přitom **Emil Zátopek** věděl nejen svému talentu, ale i velmi náročnému specifickému tréninku a schopnosti v poměrně nízkém věku překonávat bolest. Mladým sportovcům pak radil běhat krátké tratě, kde využijí svoji výbušnost.

Narodil se před sto lety, 19. září 1922, v Kopřivnici jako sedmé z osmi dětí manželům **Anežce** (rozené **Pavličkové**) a **Františku Zátopkovým**. Když mu bylo šestnáct let, odešel do Zlína pracovat do Baťova obuvnického impéria a zároveň studovat průmyslovku.

Podle svědectví Emil vždy rád běhal, i když jen tak – přesouval se z místa na místo. Přesto byl k vůbec prvnímu závodů, Běhu Zlínem v roce 1941, svým tehdejšími trenéry doslova donucen. Když se však umístil na druhém místě, dostal nabídku účastnit se tréninků zlínských atletů pod dohledem tehdejšího elitního českého běžce **Jana Haluzy**.

„Topek“, jak mu začali říkat kamarádi z oddílu, se na běhání zaměřil a postupně se vydal cestou vlastní, individuální přípravy, při níž se soustředil na rychlost a tzv. intervalový vytrvalostní běh. Konkrétně šlo o kombinaci čtyřsetmetrových úseků ostrého závodního tempa se stejnou vzdáleností mírného klusu, a to třeba i desetkrát po sobě. Sám o tomto velmi náročném stylu říkal: „Většina vytrvalců si potrpí na klidný pravidelný běh, při němž svaly pracují a nervy spí. Docela jinak je tomu při běhu střídavou intenzitou. Každý sprint jsem začínal s novým úsilím, které mobilizuje celou nervovou soustavu.“

První zajímavý výsledek se dostavil v roce 1944, když tři roky po svém vůbec prvním závodě vytvořil československý rekord v běhu na 2 000 m časem 5:33,4. Mezi Zátopkovy proslulé metody patřily i tzv. jelení skok – tedy běh ve skocích, běh v těžkých botách na dráze, třeba i s pneumatikou taženou po zemi a přivázanou za opasek. V pozdějších dobách běhával dokonce se svou ženou **Danou**, olympijskou vítězkou v hodu oštěpem, na zádech (oba se shodou okolností narodili ve stejný den; pozn. aut.).

Foto: Gettyimages

Po osvobození v roce 1945 nastoupil na Vojenskou akademii v Hranicích na Moravě a stal se vojáčkem z povolání. To už začal být na domácí scéně opravdu velkou hvězdou a závodil na vyprodaných stadionech. V jízdárně hranických kasáren přišel i na další originální nápad – běhal v těžkých botách pilinami konířny. Prý to nikomu nevdálo, jen se lidé divili, že se chce takto namáhat a zvedat těžké boty z pilin. Jemu to ale vyhovovalo a dokázal takto zdolat i deset kilometrů za večer!

Byl nejspíš také jedním z prvních sportovců na světě, který si všiml účinků stravy na svůj výkon. Vedl si vlastní výživový deník, kam si zapisoval, co snědl i jak se potom cítil a jak se mu pak trénovalo. Dokonce i jakou měl stolici! V jídle se přitom nijak chuťově neomezoval a preferoval spíš zeleninu před masem.

V roce 1948 byl Emil vyslán, už jako trojnásobný československý šampion na pětce, na letní olympijské hry do Londýna, aby zemí reprezen-

toval v běhu na pět a deset kilometrů. Desítku navíc Zátopek vyhrál, před svým později letitým rivalem Francouzem **Alainem Mimounem**, ale pětikilometrovou distanc paradoxně ovládl Belgičan **Gaston Reiff**, jehož třicetimetrový náskok už Zátopek nestihl zlikvidovat a o dvě desetiny vteřiny s ním prohrál.

Tehdy však začalo Zátopkovo vrcholné období. Bylo 11. června 1949, když v Ostravě s časem 29:28,2 prvně překonal světový rekord na 10 000 m. Rekordů za život překonal celkem osmnáct, přitom ten z desítky v průběhu let vylepšil ještě čtyřikrát za sebou (což je také unikát) na konečných 28:54,2 z roku 1954 v belgickém Bruselu.

Byl to rok 1952, kdy se Zátopek na olympiádě ve finských Helsinkách zapsal do dějin světového sportu výkonem, který se dodnes nikomu nepodařilo zopakovat. Tehdy se postupně postavil na start všech tří běžecích vytrvalostních disciplín. Trať o délce deset kilometrů ovládl 20. července s přehledem a zvítězil před opět druhým Mimounem, kterému se tehdy už přezdívalo „Zátopkův stín“. To závod na pět kilometrů o čtyři dny později byl o poznání dramatictější.

Do posledního kola sice Emil vbíhal na čtvrté pozici, ale mohutným trhákem své soupeře předběhl. Ti se však nedali a na poslední třístovce byl znovu až za nimi. Jenže Zátopek byl trénovaný tak, aby vydržel ve sprintu celý okruh! Navíc si všiml, že soupeři začínají ve svém tempu polevovat, proto jim znovu nastoupil, a na to už ostatní nenašli odpověď. Mimouna tím opět odsoudil ke druhému místu.

K dokonání legendárního hatricku zbývalo už jen málo – zvítězit v maratonu. Přitom Emil se tehdy na tuto distanc přihlásil prvně v životě, přestože už měl v nohou patnáct (!) náročných závodních kilometrů a pouhé tři dny na regeneraci. Navíc byl bez zkušeností s tempem na takto dlouhé trati. Přesto si zvolil celkem nemalý cíl – držet se největšího favorita, Brita **Jima Peterse**. Když však Peters Zátopkovi v první půli řekl, že se mu tempo závodu zdá příliš volné, Zátopek přidal. Jenže zatímco Peters záhy zkolaboval, Emil si v druhé půli závodu ještě povídal s posádkou tiskového vozu, neboť mu maraton přišel nudný.

Zdá se, že Zátopkově dokonalé pohodě zabránila jen bolest nohou, kterou prý cítil až někde za krkem. Utrpení však vystřídala čistá euforie, když dorazil na stadion jako první, s více než dvouminutovým náskokem, a doběhl si tak pro třetí zlatou medaili. K atmosféře, která v tu chvíli na stadioně panovala, sám Zátopek později poznamenal: „Posledních tři sta metrů jsem dobiehal za takových ovací publika, že jsem docela zapomněl na svoji únavu.“ Nejspíš i proto po proběhnutí cílem přidal rozvášněnému publiku ještě jedno čestné kolečko navíc.

Na olympiádě v Melbourne v roce 1956 nastoupil tehdy čtyřiatřicetiletý Zátopek už jen k obhajobě zlata z maratonu, ale skončil šestý, za zlatým Mimounem. Svou sportovní kariéru Zátopek ukončil o dva roky později, v San Sebastiánu, vítězstvím v přespolním běhu na deset kilometrů.

Poté nastoupil na ministerstvu národní obrany v oddělení tělesné přípravy vojsk. Když se však v období pražského jara '68 přidal na stranu reformátorů, byl jako plukovník z armády propuštěn a za husákovské normalizace hloubil čtyřnásobný olympijský vítěz coby pomocný dělník studny. Od roku 1976 až do svého odchodu do penze pak pracoval v dokumentačním středisku ČSTV.

Po roce 1989 se naštěstí dočkal rehabilitace a mimo jiné obdržel i státní vyznamenání – medaili Za zásluhy 1. stupně (1998). V roce 1999 byl dokonce vyhlášen Českým olympionikem století, před stříbrnou **Věrou Čáslavskou** a bronzovým **Janem Železným**.

Skonal ve věku 78 let v Praze v Ústřední vojenské nemocnici dne 21. listopadu 2000. Během státního pohřbu s rozloučením v Národním divadle mu tehdejší předseda mezinárodního olympijského výboru **Juan Antonio Samaranch** osobně udělil medaili **Pierra de Coubertina** – in memoriam. Zátopek je pochován vedle své ženy Dany († 2010) na Valašském Slavíně v Rožnově pod Radhoštěm.

* **Robert Žďárský**

Foto: Národní muzeum

Výstava plná komiksových pokladů

Když se řekne český komiks, asi každému se vybaví legendární Čtyřlístek nebo Rychlé Šípy. Jeho historie i současnost jsou však mnohem bohatší. Především během dvacátých a třicátých let minulého století zažíval český komiks neskutečný boom, na který se ale dnes téměř zapomnělo. Na tyto polozapomenuté poklady můžete narazit na výstavě Český komiks a jeho svět, kterou od června pořádá Moravské zemské muzeum.

Ondřej Sekora – O Aničce, o Mourkovi, obrázky a také slovy. Archiv Moravské zemské muzeum

V několika místnostech Dietrichsteinského paláce na vás čeká komplexní průřez českou komiksovou tvorbou od jejich počátků až do současnosti. Hned na začátku je třeba zmínit, že zde nenajdete žádné kopie, vždy se jedná o originální grafické listy a skici.

Přestože je výstava zaměřená na tuzemskou komiksovou tvorbu, hned v první místnosti se nachází reprezentativní výběr zahraničních komiksů. Díky tomu můžete porovnat, v čem se čeští autoři inspirovali u amerických a francouzských kolegů, a v čem byla naopak česká tvorba specifická. Na interaktivním panelu si pak prohlédnete podrobnou časovou osu a opět porovnáte vývoj v zahraničí a u nás.

V další místnosti se nacházejí exponáty z období, kdy byl český komiks ještě v plenkách a hledal svou tvář. Patrně nejvíce překvapí prvotní experimenty se samotnou komiksovou formou, kdy se uspořádání komiksových panelů inspirovalo filmovým pásem a místo bublin se mezi panely objevovaly mezititulky jako u němého filmu.

Bezpochyby vás zaujme tvorba ze dvacátých a třicátých let. V expozici najdete nejen slavný obrázkový seriál Josefa Lady Šprymované kousky Frantíka Vovíška a kozla Bobeše, ale například také první tuzemský komiksový časopis Koule. Zajímavé je rovněž sledovat rozmanité výtvarné styly kreslíře Jana Fischera, který kromě slavných Rychlých šípů vytvořil v této době celou řadu dalších komiksových stripů. Z tohoto období zde najdete i díla slavných výtvarníků, které si běžně s komiksem nespojujeme (včetně malíře Josefa Šímy nebo animátorky Hermíny Týrlové).

Po nástupu komunismu došlo k výraznému úpadku českého komiksu a návštěvníci mohou sledovat, jak výrazně to ovlivnilo jeho formu i obsah. V šedesátých letech však komiks zažil svou renesanci a nástup takových ikon, jako jsou Kája Saudek nebo Jaroslav Němeček. I jejich díla můžete na výstavě obdivovat, více prostoru je však věnováno spíše méně známým autorům. Také výběr umělců z posledních dekád je poměrně reprezentativní. Najdete zde například díla Vojtěcha Maška, Lucie Lomové nebo Jiřího Gruse.

Český komiks a jeho svět je velmi zdařilá výstava. Na závěr nutno podotknout, že není příliš určená pro děti a užijí si ji především dospělí milovníci komiksu.

* Luboš Brabec

Ve VIDA! řadí Akčňákovy

Užijte si s dětmi novou superhravou výstavu Tady bydlí Akčňákovy v zábavním vědeckém parku VIDA! Na první pohled připomíná docela obyčejný dům. Ve skutečnosti však nabízí nečekané možnosti. V kuchyni si zahrajete ping-pong s pánevčkami, v sušárně zdoláte překážkovou dráhu z prádelních šňůr a v ložnici si zaskáčete na posteli. Dům Akčňákovy je tu pro všechny, kdo si chtějí užít radost z pohybu. Výstava je v ceně vstupenky do expozice VIDA!

VIDA! science centrum, vida.cz, do 31. 1. 2023

Hravá výstava

NUDA NEMÁ V TOMTO DOMĚ ŠANCI

TADY BYDLÍ AKČŇÁKOVI

do 31. 1. 2023

Zábavní vědecký park VIDA!

u brněnského výstaviště

www.vida.cz

THE OLYMPIC MUSEUM

Hvězdárna
a planetárium
Brno

📍 Kraví hora 2, 616 00 Brno
☎ 541 321 287, 777 605 310

✉ e-mail@hvezdarna.cz
🌐 www.hvezdarna.cz
📘 facebook.com/hvezdarna.brno

PROGRAM NA ZÁŘÍ

🔴 DIGITÁRIUM

Vesmír 3D

Vydejte se do hlubin prostoru a času. Vhodné od 10 let.
st 28.
pá, so a ne (kromě 9., 18. a 30.)

🕒 18.00

Kouzelný glóbus 3D

Proč se střídá roční období? Dokáže to malá Mia změnit?
Vhodné od 5 let.
so a ne (kromě 18.)

🕒 14.00
🕒 16.00

Sluneční superbouře 2D

Jakým způsobem Slunce ovlivňuje dění na planetě Zemi?
Vhodné od 10 let.
st 28.
pá a so (kromě 9. a 30.)

🕒 20.00

🔴 DALŠÍ PROGRAM

Pozorování večerní oblohy

st až so (kromě 7.- 9., 14., 15., 21., 28. a 30.)

🕒 21.00

🔴 MIMOŘÁDNÉ AKCE

Festival vědy

Festival vědy se letos předvede ještě ve velkolepějším hávu – na brněnském výstavišti v pavilonu A1. To si rozhodně nenechte ujít. Více na www.festivalvedy.cz
pá 9. až ne 11.

🕒 9.00

Koncerty Distant Bells

Již tradiční vystoupení brněnské kapely Distant Bells rozezvučí sál digitária, kde vás obklopí hudba Pink Floyd, obraz, hvězdy i tma.
po 19. a út 20.

🕒 19.00

Noc vědců

Noc, kdy vám věda a vědci ukážou svou pravou tvář. Na Kraví hoře zakončíme léto stylově – letos ve znamení Slunce.
pá 30.

🕒 18.00

Milí školáci! Vesmír nebyl nikdy levnější!

Žáci a studenti mají na vzdělávací pořady uváděné v pracovní dny dopoledne zvýhodněné vstupné 50 Kč.
1. září až 31. ledna

změna programu vyhrazena

**COMIC
CON**

JUNIOR

junior.comiccon.cz

**Comic-con, jak ho znáte,
s rozšířeným programem
pro děti**

**Comic-Con Junior
22.-23.10.2022
VÝSTAVIŠTĚ BRNO**

